
SEKTOR ZA POREZE

Broj: 17-3003-1/06

Datum: 18.05.2006. godine

SVIM ORGANIZACIJSKIM JEDINICAMA SEKTORA ZA POREZE

PREDMET: Usluge posredovanja u prodaji pre paid kartica, objašnjenje

U svezi sa pružanjem usluga posredovanja u prodaji pre-paid kartica, vaučera ili bonova za dopunu (u daljnjem tekstu: pre paid kartice) za usluge mobilne telefonije koje pružaju registrirani i ovlaštene (licencirani) operateri, a cilju jednoobraznog pristupa u pogledu oporezivanja PDV-om, dajem sljedeće objašnjenje:

Licencirani operateri su jedini registrirani operateri za pružanje usluga mobilne telefonije, i niko drugi ne može pružati navedene usluge niti ostvarivati prihode po osnovi pružanja istih.

Ovlaštene operateri koji se bave pružanjem usluga mobilne telefonije pružaju navedenu usluge krajnjim potrošačima na način da za određenu naknadu krajnji potrošač dobije korisnički broj, koji je vremenski i obimom ograničen u smislu korištenja takvih usluga.

Kada krajnji korisnik pre-paid opcijom korištenja mobilnog telefona želi produžiti korištenje istog, može kupiti tkz. pre paid karticu, s tim da se takva kartica obično prodaje na maloprodajnim mjestima koji zastupaju operatere u prodaji kartica, mada je dostupna i na maloprodajnim mjestima samog operatera.

Pre paid kartica sadrži „skriveni broj“, koji se nakon otkrivanja šalje SMS-om operateru, te se automatski iznos registrira kao kredit u smislu da ga krajnji korisnik može kontinuirano koristiti. Kartica je dakle „nositelj“ dokaza za kredit ili vaučer na ime usluga koje će se kasnije koristiti. Dakle, ona predstavlja instrument (zamjenski oblik novca) ili bon koji olakšava posredovanje između operatera i krajnjeg potrošača ili korisnika.

U smislu oporezivanja PDV-om navedenih usluga javlja se nekoliko pitanja, a čijim se rješavanjem neophodno osigurava jednoobrazan pristup zasnovan na Zakonu:

1. Da li je riječ o prometu dobara ili prometu usluga?
2. Ko je pružatelj a ko primatelj usluga mobilne telefonije?
3. Kakve su posljedice u pogledu PDV-a na posrednika u prodaji pre paid kartica?

Kada krajnji potrošač kupuje pre paid karticu jasno je da istu nabavlja isključivo radi korištenja usluge mobilne telefonije, a ne da bi raspolagao karticom kao „komadom plastificiranog papira“. Upravo nakon što aktivira „skriveni“ broj na kartici, krajnji potrošač će imati mogućnost korištenja usluga mobilne telefonije koje mu izravno pruža operater. Proizilazi da kupovinom predmetne kartice ni u kom slučaju ne dolazi do prometa dobara već je isključivo riječ o prometu usluga. Pružatelj usluga je eksplicitno operater, a primatelj

usluga krajnji potrošač. Zaključak je jasan: nema mogućnosti da se u konkretnom slučaju usluga mobilne telefonije proda komisiono, maloprodajno mjesto gdje krajnji korisnik kupi kartice ne može izvršiti pružanje usluga mobilne telefonije već samo može posredovati u prodaji iste usluge.

Naime člankom 4. stavak (3) točka 2. Zakona o porezu na dodanu vrijednost („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 9/05 i 35/05) prometom dobara smatra se **isporuka dobara** po ugovoru na osnovi kojeg se plaća provizija pri kupovini ili prodaji dobara. Obzirom da je u konkretnom slučaju riječ o **pružanju usluga** posredovanja u prodaji usluga ili pružanju usluga po ugovoru na osnovi kojeg se plaća provizija, proizilazi da ne postoji pravni temelj da bi se ovakve usluge posredovanja mogle tretirati prometom dobara. Dalje člankom 8. stavak (1) Zakona prometom usluga, u smislu ovoga zakona, smatraju se svi poslovi i radnje izvršene u okviru obavljanja privredne djelatnosti, a koji ne čine promet dobara iz članaka 4-7 ovoga zakona, iz čega proizilazi da pružene usluge posredovanja ili zastupanja u prodaji pre paid kartica predstavljaju promet usluga u smislu Zakona o PDV-a.

Sama prodaja pre paid kartica u praksi najčešće nema obilježja izravne prodaje između operatera i krajnjeg korisnika, već se obično u „lancu“ pojavljuje i zastupnik koji u ime i za račun operatera vrši distribuciju i prodaju istih. Isporuka kartica od strane operatera posredniku nema obilježja prometa dobara, već operater samo daje ovlasti posredniku da prodaje kartice krajnjim korisnicima usluga mobilne telefonije. Dakle, riječ je o klasičnom obliku posredovanja, tj. pružanju usluga posredovanja operaterima od strane posrednika.

Propisi koji uređuju oblast trgovine u Bosni i Hercegovini također uređuju posredovanje kao poseban način prodaje usluga koje spadaju u trgovinske usluge, s tim da posrednik nastupa u tuđe ime i za tuđi račun i na taj način posreduje između ugovorenih strana, uz posredničku proviziju za koju je po entiteskim zakonima o obligacijskim odnosima nalagodavatelj obvezan prema posredniku.

Operater i posrednik zaključuju ugovor o posredovanju i u istom definiraju međusobna prava i obveze vezano za odnos u koji stupaju kao što su: iznos posredničke provizije, način utvrđivanja iste, način preuzimanja kartica, vrijeme i način prosljeđivanja novca prikupljenog prodajom kartica operateru i sl.

Imajući u vidu da Zakon o PDV-u poslove posredovanja-zastupanja tretira prometom usluga posrednik (registrirani PDV obveznik) izdaje porezni račun operateru za iznos ugovorene naknade-provizije i na istoj iskazuje i obračunava PDV na proviziju. Dakle, iznos ugovorene naknade za pružanje usluga posredovanja čini poreznu osnovicu na koju, primjenom standardne stope od 17%, posrednik obračunava i iskazuje PDV.

Operater ima obvezu obračunati izlazni PDV na iznose koje primi od posrednika na ime prodatih pre paid kartica krajnjim potrošačima, sukladno članku 12. stavak (4) Zakona kojim je, između ostalog, propisano da je obveznik PDV-a osoba u čije ime i za čiji račun se vrši pružanje usluga.

Obzirom da je na pre paid kartici uvijek iskazana prodajna cijena (odštampana ili utisnuta) u kojoj je sadržan PDV, operater će utvrđivati poreznu osnovicu sukladno članku 23. stavak (2) Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dodanu vrijednost („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 93/05 i 21/06), tj. da na bruto iznos primljene naknade primjeni preračunatu stopu od 14,5299%.

Po međunarodnom računovodstvenom standardu 18 (priznavanje prihoda), posrednik ne može u svojim poslovnim knjigama knjižiti prihod nalagodavatelja operatera kao svoj, nego je to moguće isključivo za posredničku proviziju, koju je posrednik ostvario u pružanju usluga posredovanja. Posrednici su registrirani za pružanje usluga u oblasti trgovine iz čega proizilazi da posredovanje i jeste njihova djelatnost, te po osnovi usluga posredovanja jedino i mogu ostvarivati prihod.

Prodaja usluga mobilne telefonije organiziran preko posrednika korištenjem pre-paid kartica isključivo se smatra prodajom u tuđe ime i za tuđi račun, te će se u konkretnom slučaju, sa stanovišta oporezivanja PDV-om, desiti dva (2) prometa usluga:

- (1) promet telekomunikacijskih usluga od strane operatera krajnjem korisniku
- (2) promet usluga posredovanja u prodaji od strane posrednika operateru.

U slučaju navedenih prometa, pružaoci usluga obvezni su izdati poreznu fakturu, svaki za svoju izvršenu uslugu, nakon čega su stvoreni uvjeti za obračun porezne obveze.

Evidentno je da u smislu Zakona o PDV-u do prometa između posrednika i krajnjeg korisnika neće ni doći, te se u odnosu između posrednika i krajnjeg korisnika ne mogu ni primjeniti odredbe Zakona koje se vežu za oporezive promete.

Člankom 55. stavak (1) Zakona **obveznik je dužan** klijentu **izdati račun** ili drugi dokument koji služi kao račun **za svaki promet dobara ili usluga**, izuzev za onaj promet koji je oslobođen plaćanja PDV-a u smislu članka 24. i 25. ovoga zakona. Shodno navedenim zakonskim odredbama, između posrednika i krajnjeg korisnika neće ni doći do prometa usluga u smislu Zakona o PDV-u, te proizilazi da posrednik ne izdaje porezni račun, niti obračunava PDV, prilikom prodaje pre-paid kartica krajnjim korisnicima. Također, posrednik ne može vršiti izdavanje blagajničkih računa na način propisan odredbama članka 115. i 116. Pravilnika iz istih razloga koji se odnose na nepostojanje pravnog temelja za izdavanje poreznog računa. Ukoliko bi posrednik postupio suprotno gore navedenom, krajnji korisnik (PDV obveznik) po tako izdatim računima (blagajničkim računima) ne bi imao pravo na odbitak ulaznog poreza.

Naravno da će posrednici morati koristiti određeni **model evidentiranja prodaje pre-paid kartica** krajnjim korisnicima, kako bi na pravilan način sastavili mjesečni obračun o izvršenoj prodaji i isti dostavili operateru, slijedom čega su stvorene pretpostavke da i operater i posrednik ispostave poreznog računa kako je to gore i opisano. U slučaju da posrednik vrši prodaju pre-paid kartice PDV obvezniku, te da PDV obveznik traži ispostavljanje poreznog računa, jedini način da se ista osigura jeste da posrednik zatraži od operatera izdavanje takvog računa na ime PDV obveznika ili da dovede u izravnu vezu operatera i PDV obveznika. Operater će morati voditi posebnu evidenciju o tako izdanim računima, kako bi se izbjeglo eventualno dvostruko oporezivanje po istoj osnovi.

Obzirom da većina krajnjih korisnika pre-paid opcije u pružanju usluga mobilne telefonije nema status PDV obveznika, za svrhe alokacije PDV-a obračunatog neregistriranim PDV obveznicima u PDV prijavi, validni dokumenti za operatera mogu biti isključivo mjesečni obračuni prodatih pre paid kartica dostavljeni od strane posrednika. Sav promet izvršen na gore opisani način operater će evidentirati u polja 32, 33 i 34 na PDV prijavi sukladno sjedištu posrednika (obveznika PDV-a) koji je izvršio prodaju usluga mobilne telefonije u ime i za račun operatera te ispostavio porezni račun operateru na ime posredničke provizije.

Izuzetno, u slučajevima prometa PDV obveznicima izvršenih na vlastitim maloprodajnim mjestima ili putem posrednika (gdje postoji posebna evidencija o tako izdatim poreznim računima), operater ih neće evidentirati u navedenim poljima (podatci o krajnjoj potrošnji) jer nije riječ o PDV-u obračunatom osobama koji nisu registrirani PDV obveznici.

Dostaviti:

1. Naslovu
2. 01/1
3. 01/2
4. 04
5. a/a

Pomoćnik direktora

Dinko Ćorluka